

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εσωτερικών

ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Πρακτικό Γνώμης
4/2019
(άρθρο 212 του ν. 4555/2018)

Η Μόνιμη Επιτροπή Ελέγχου Αρμοδιοτήτων Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Α. Στην Αθήνα σήμερα την 7^η Μαΐου του έτους 2019, ημέρα Τρίτη και ώρα 13:00 μ.μ., συνήλθε σε συνεδρίαση στην αίθουσα συσκέψεων γραφείου Υπουργού της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών επί της Σταδίου 27 και Δραγατσανίου 2, 3ος όροφος, η Μόνιμη Επιτροπή Ελέγχου Αρμοδιοτήτων Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η συνεδρίαση έλαβε χώρα μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της Επιτροπής, η οποία κοινοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της, τακτικά και αναπληρωματικά.

Κατά την έναρξη της συνεδρίασης διαπιστώθηκε η νόμιμη απαρτία.

Ειδικότερα, από τα προσκληθέντα μέλη της Επιτροπής παρέστησαν, κατά τη συνεδρίαση, τα ακόλουθα:

1. Μαρία Μαυραγάνη (αναπληρώτρια Πρόεδρος),
2. Κωνσταντίνος Θεοδωρόπουλος (μέλος),
3. Μαρία Μωυσίδου (μέλος),
4. Ρεγγίνα Βασιλάτου (μέλος),
5. Άννα Παπαδάτου (αναπληρωματικό μέλος),
6. Θωμάς Δουληγέρης (αναπληρωματικό μέλος),
7. Νικόλαος Χατζηεργάτης (μέλος),
8. Μαρία Νίκου (μέλος).

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένων των τακτικών και αναπληρωματικών εκπροσώπων της ΚΕΔΕ και της ΕΝΠΕ, αν και προσκλήθηκαν νομίμως, δεν προσήλθαν.

Στην Επιτροπή παρέστη, ως εκπρόσωπος του επισπεύδοντος Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, η κυρία Αναστασία Οικονομοπούλου.

Κατά τη συνεδρίαση παρέστη ο αναπληρωτής γραμματέας της Επιτροπής Αλέξανδρος Τζουμαϊλής, μόνιμος υπάλληλος της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

Β. Η Επιτροπή συνεδρίασε ύστερα από το από 22-04-2019 ηλεκτρονικό μήνυμα της κυρίας Αναστασίας Οικονομοπούλου, νομικής συμβούλου του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, στην ηλεκτρονική διεύθυνση της Μόνιμης Επιτροπής Ελέγχου Αρμοδιοτήτων Τοπικής Αυτοδιοίκησης (monimi.epitropi.ota@ypes.gr). Διά του ανωτέρω μηνύματος υποβλήθηκε αίτημα στην Επιτροπή προς διατύπωση γνώμης, σχετικά με σχέδιο διάταξης νόμου του προμνησθέντος Υπουργείου, αναφορικά με τη δυνατότητα των Περιφερειών να χρηματοδοτούν, με πόρους προερχόμενους από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (εφεξής ΠΔΕ), την ανακαίνιση, την επισκευή, τη συντήρηση και γενικά κάθε απαιτούμενο τεχνικό έργο παραδοσιακών κτηρίων και κτηρίων πολιτιστικής αξίας που ανήκουν, κατά κυριότητα ή χρήση, σε φυσικά πρόσωπα ή ΝΠΙΔ ή συλλόγους μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Γ. Κατά τη συνεδρίαση συζητήθηκε το θέμα της ημερήσιας διάταξης, όπως αυτό διατυπώθηκε στην Πρόσκληση που απηύθυνε ο Πρόεδρος στα μέλη της Επιτροπής:

- «Συζήτηση και διατύπωση γνώμης της Επιτροπής σχετικά με σχέδιο διάταξης νόμου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού αναφορικά με τη δυνατότητα των Περιφερειών να χρηματοδοτούν, με πόρους προερχόμενους από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, την ανακαίνιση, την επισκευή, τη συντήρηση και γενικά κάθε απαιτούμενο τεχνικό έργο, εν όλω ή εν μέρει, παραδοσιακών κτηρίων και κτηρίων πολιτιστικής αξίας που ανήκουν, κατά κυριότητα ή χρήση, σε φυσικά πρόσωπα ή ΝΠΙΔ ή συλλόγους μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα».

Δ) Κατά τη συνεδρίαση διατυπώθηκαν οι **επιμέρους γνώμες** των μελών της Επιτροπής για το σχέδιο διάταξης, ως ακολούθως:

Κατά την έναρξη της συνεδρίασης, η Αναπληρώτρια Πρόεδρος της **κα Μαυραγάνη** απηύθυνε χαιρετισμό στα μέλη και στη συνέχεια έδωσε το λόγο στην εκπρόσωπο του Υπουργείου για να τοποθετηθεί.

Η εκπρόσωπος του επισπεύδοντος Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, **κα Οικονομοπούλου**, ενημέρωσε τα μέλη της Επιτροπής ότι το σχέδιο της υπό γνωμοδότηση τροπολογίας προήλθε κατόπιν πρωτοβουλίας της Περιφέρειας Ηπείρου, ενώ η πρότασή της έχει ως αφορμή ένα παραδοσιακό κτήριο που αποτελεί την έδρα ενός τοπικού μη κερδοσκοπικού συλλόγου στα Ιωάννινα. Το εν λόγω κτήριο

αποτελεί ένα κόσμημα για την ανωτέρω πόλη, ενώ σε επίσκεψη της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού έλαβαν χώρα συζητήσεις για τη συντήρησή του, σε συνεργασία με τον οικείο περιφερειάρχη. Η προτεινόμενη τροπολογία ουσιαστικά συνίσταται στην προσθήκη δύο εδαφίων στη ήδη υφιστάμενη ρύθμιση της περ. 15 της παρ. Η' του άρθρου 186 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει. Ειδικότερα, προστίθεται στο β' εδάφιο της ρύθμισης η δυνατότητα των περιφερειών να χρηματοδοτούν με πόρους ΠΔΕ την ανακαίνιση, την επισκευή, τη συντήρηση και γενικά κάθε απαιτούμενο τεχνικό έργο, παραδοσιακών κτηρίων και κτηρίων πολιτιστικής αξίας που ανήκουν, σε φυσικά πρόσωπα ή ΝΠΙΔ ή συλλόγους μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Επιπλέον, προστίθεται στο γ' εδάφιο η δυνατότητα των ανωτέρω φορέων να είναι συμβαλλόμενοι στις προγραμματικές συμβάσεις του άρθρου 100 του νόμου 3852/2010, καθώς και η δυνατότητα των περιφερειών να επιχορηγούν με πόρους προερχόμενους από το ΠΔΕ φορείς, εφόσον ο σκοπός τους αναφέρεται στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών παραδόσεων του τόπου όπου εδρεύουν.

Το λόγο στη συνέχεια πήρε η Αναπληρώτρια Πρόεδρος της Επιτροπής, **κα Μαυραγάνη**, η οποία ενημέρωσε πως πριν τοποθετηθούν τα μέλη της Επιτροπής, έχει να παρατηρήσει πως η έννοια επιχορήγηση σε όρους ΠΔΕ διαφέρει από την έννοια χρηματοδότηση. Ως επιχορήγηση νοείται η απόδοση ποσού σε επιχορηγούμενο πρόσωπο, χωρίς όμως αυτό να έχει την υποχρέωση να δαπανήσει το ποσό για ορισμένο σκοπό, ενώ η χρηματοδότηση, ως έννοια, έχει διαφορετικό περιεχόμενο και αυτά μοιάζουν να συγχέονται στη διάταξη. Την ίδια στιγμή, πρέπει να διερευνηθεί αν το ΠΔΕ δύναται βάσει της νομοθεσίας να χρηματοδοτεί ιδιώτες ή εάν χρηματοδοτεί αποκλειστικά δημόσια έργα, όπως συνέβαινε παλαιότερα. Τέλος, απεύθυνε ερώτημα στην εκπρόσωπο του επισπεύδοντος Υπουργείου περί του αν έλαβε χώρα συνεργασία με την ΕΝΠΕ κατά την επεξεργασία της ρύθμισης, καθώς αυτή, με την προτεινόμενη διάταξη εγκαθιδρύεται οριζόντια αρμοδιότητα.

Στη συνέχεια το λόγο πήρε ο **κος Χατζηεργάτης**, ο οποίος υπογράμμισε ότι αναλύοντας τη ρύθμιση εντοπίζει τρεις διαφορετικές μεταξύ τους και ξεχωριστές προβλέψεις. Πρώτον, τη δυνατότητα χρηματοδότησης της επισκευής και ανακαίνισης με πόρους ΠΔΕ. Δεύτερον, τη δυνατότητα συμμετοχής φορέων σε προγραμματικές συμβάσεις, αν και κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται πλέον στη διάταξη του άρθρου 100 του ν. 3852/2010. Και τρίτον, την πρόβλεψη μιας γενικής διάταξης για την επιχορήγηση πολιτιστικών συλλόγων.

Επίσης, τόνισε πως θεωρεί σημαντικό το γεγονός ότι η διάταξη προβλέπει απλώς δυνατότητα, κάτι που προκύπτει από τη χρήση του όρου «δύναται». Επισήμανε, εντούτοις, ότι αν και στην πρώτη και στην τρίτη από τις ανωτέρω δυνατότητες αναγράφεται ρητά η χρηματοδότηση από το ΠΔΕ, στη δεύτερη δυνατότητα δεν

αποκλείεται η χρήση ιδίων πόρων της περιφέρειας, κάτι στο οποίο κρίνει ότι δε θα συμφωνεί η ΕΝΠΕ.

Στη συνέχεια το λόγο πήρε η **κα Νίκου**, τονίζοντας ότι συμφωνεί με τους προβληματισμούς που ήδη εκφράστηκαν, ενώ επισήμανε πως πρέπει να διερευνηθεί από το επισπεύδον Υπουργείο το αν δύναται να χρηματοδοτηθεί ουσιαστικά ιδιώτης με πόρους του ΠΔΕ.

Το λόγο, στη συνέχεια, πήρε η **κα Βασιλάτου**, η οποία τόνισε πως το υπό γνωμοδότηση σχέδιο τροπολογίας παρεμβαίνει σε δύο πολύ σημαντικά άρθρα του ν. 3852/2010, δηλαδή στο 186 και στο 100. Στο άρθρο 186 αλλάζει τελείως το ύψος της διάταξης, καθώς η τροπολογία κάνει λόγο για επιχορηγήσεις και χρηματοδοτήσεις, ενώ στην ισχύουσα μορφή του γίνεται λόγος για απλές πολιτιστικές διευκολύνσεις. Επίσης, η τροπολογία παρεμβαίνει και στο άρθρο 100, προβλέποντας τη δυνατότητα ιδιωτών να συμμετέχουν σε προγραμματικές συμβάσεις, αν και κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται από το νόμο. Για το λόγο αυτό, αντιπρότεινε το ζήτημα συντήρησης του κτιρίου στα Γιάννενα να λυθεί με άλλο τρόπο, αποφεύγοντας την ψήφιση οριζόντιας ρύθμισης.

Ακολούθως, ο **κος Χατζηεργάτης** επεσήμανε ότι η δυνατότητα επιχορήγησης ιδιωτών από περιφέρειες είναι πολύ σοβαρή παρέμβαση και για το λόγο αυτό πρέπει να υπάρχουν συγκεκριμένοι περιορισμοί στους προϋπολογισμούς των περιφερειών, όπως αντίστοιχα έχουν προβλεφθεί περιορισμοί στους προϋπολογισμούς των δήμων με το όριο 2%.

Όσον αφορά την πρόβλεψη επιχορήγησης από το ΠΔΕ των προβλεπόμενων στη διάταξη φορέων, η **κα Μαυραγάνη** επανέλαβε ότι είναι διαφορετικό το ζήτημα της χρηματοδότησης έργων από το ΠΔΕ, η οποία ακολουθεί συγκεκριμένα προκαθορισμένα κριτήρια, από την έννοια της επιχορήγησης.

Επιπλέον, επισημάνθηκε από την **κα Μαυραγάνη**, τον **κο Χατζηεργάτη** και τον **κο Θεοδωρόπουλο** ότι πρέπει σε κάθε περίπτωση να γίνει συνεννόηση με το αρμόδιο Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης, καθώς με την προτεινόμενη διάταξη γίνεται ευθεία παρέμβαση στα κριτήρια επιλεξιμότητας του ΠΔΕ. Επιπλέον, ο **κος Θεοδωρόπουλος** παρατήρησε ότι στην εισηγητική έκθεση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού αναγράφεται ότι δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού. Σε κάθε περίπτωση, όμως, θα υπάρξει δαπάνη και πρέπει να οριστεί από πού θα καλυφθεί.

Η **κα Βασιλάτου** ανέφερε ότι η αρμοδιότητα της Περιφέρειας στην περ. 15 είναι συγκεκριμένη και αφορά τη διευκόλυνση εκδηλώσεων. Αντίθετα, με την προτεινόμενη διάταξη δίνεται η δυνατότητα στην Περιφέρεια να επιχορηγεί φορείς

πολιτιστικής κληρονομιάς, με γενική διατύπωση. Ο **κος Χατζηεργάτης**, με αφορμή την προηγούμενη παρατήρηση επεσήμανε ότι από τη φιλοσοφία του Καλλικράτη η περιφέρεια έχει καθαρά αναπτυξιακό προσανατολισμό και ότι η συγκεκριμένη ρύθμιση είναι εκτός αυτού του προσανατολισμού.

Η **κα Οικονομοπούλου** συμφώνησε ότι η προτεινόμενη διάταξη προήλθε ως πρόταση από μεμονωμένη περιφέρεια, αλλά θα εφαρμοστεί οριζόντια για όλες τις περιφέρειες και ότι χρήσιμη θα είναι η άποψη της ΕΝΠΕ. Στο πλαίσιο συμμετοχής της ΕΝΠΕ ως μέλος στην Επιτροπή ζήτησε την αποστολή των απόψεων της ΕΝΠΕ, εάν αυτές σταλούν στην Επιτροπή.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, η **κα Μαυραγάνη** πήρε το λόγο και κάλεσε τα μέλη να συνοψίσουν τις παρατηρήσεις τους, προκειμένου να διατυπωθεί η γνώμη της Επιτροπής.

Τα μέλη της Επιτροπής και η Επιτροπή κατέληξαν ομόφωνα στην ακόλουθη γνώμη:

Η Επιτροπή **δεν δύναται να αποδεχτεί την προτεινόμενη διάταξη και προτείνει την περαιτέρω διερεύνηση της ρύθμισης στην ακόλουθη βάση:**

- είναι απαραίτητο να διατυπωθεί η γνώμη της ΕΝΠΕ,
- είναι απαραίτητη η προηγούμενη συνεννόηση με το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης, καθώς με την προτεινόμενη διάταξη επέρχονται τροποποιήσεις στον τρόπο χρηματοδότησης του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων.

Επίσης, η προτεινόμενη ρύθμιση δεν είναι σύμφωνη με το νομοθετικό πλαίσιο των προγραμματικών συμβάσεων του άρθρου 100 του ν. 3852/2010, καθώς στους κύριους συμβαλλόμενους δεν δύνανται να περιληφθούν ιδιωτικοί φορείς.

Αθήνα, 15/5/2019

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Αναπληρωτής Γραμματέας

Αλέξανδρος Τζουμαϊλής

Η Αναπληρώτρια Πρόεδρος

Δρ. Μαρία Μαυραγάνη

